

P A R S II.

Obligatio Parochi II.

C A P U T I.

De inculpabili Parochi vita.

48 Q. 1. *An Parochus magis teneatur rectè vivere, quàm alii Christiani?* R. affirmative. Ratio desumitur ex eo, quòd ideò in gradu suo ab Ecclesia locetur, ut exemplis alios excitet, imò ut ipse exemplar referat, juxta quod populus vivat. Aillocutus Pastorem quemlibet censendus est Apostolos, dum ità ad Titum scripsit. c. 2. v. 7. *in omnibus te ipsum præbe Exemplum bonorum operum: Christi Vicarij sunt Pastores, quibus dictum: exemplum dedi vobis, ut quemadmodum ego feci, ita & vos faciatis.* Joan. 13. v. 15 Huc pertinet illud 1. Petri 5. v. 2. & 3. *Pascite, qui in vobis est, gregem, ei providentes non coactè, sed spontaneè, neque us dominantes in cleris, sed forma facti gregis ex animo.*

Q. 2. *An huius obligationi satisfiat, si non præcatur exemplo malo?* R. negativè, quia non destruere, non est ædificare, & non vastare vineam, non est eam colere; maledixit Christus arbori, quæ fructum non protulit, quem debebat. Increpuit Dominus servum etiam illum, qui pecuniam Domini non qui-

quidem dissipavit, sed sine fructu abscondit; officium omnis Christiani est: *declina à malo, & fac bonum*, quod amplius obstringit Christianorum Rectores,

Q. 3. An illi satisfiat, dummodo delicta virtutum pallio afforis tegatur? B. negative: quid enim proderit foris esse pastorem, intus lupum? ut exemplum Pastoris pascat populum, & in sui imitationem trahat, necesse est, ut DEUS illo tanquam instrumento utatur ad gratiam mortalibus conferendam; quomodo autem utetur hypocritâ, qui protestatur se, cum punire velit peccata alicujus populi, permissurum, ut ab hypocrita gubernetur: *qui regnare facit hominem hypocritam propter peccata populi.* Job. 34. v. 30. Accedit, quod velle videri bonum, non sit auferre à se malum, sed augere: *simulata enim equitas duplex iniquitas est.* S. Aug. in Pl. 63.

Q. 4. Qua regula hoc in puncto sequenda? B. Assignat illam S. Greg. Past. l. 2. c. 1. tantum debet actionem populi transcendere illius actio, quantum distare solet à grege vita pastoris. Vehementer Ecclesiam Christi destruit, meliores Laicos esse, quàm Clericos. VIII q. 1. e. qualis. Si vita clerici cujuscunque laici vitam exæquare oportet, quantum amplius vita eorum exæquet vitam laicorum necesse est, qui inter clericos ipsos supereminet?

CAPUT II.

De studio Cultûs Divini.

- 52 **Q.** 1. *In quo consistat studium cultûs Divini?* *Re.* consistere in actibus tû *externis*, tum *internis*. *Interni* sunt adoratio spiritalis, oratio, & omnes pii affectus. *Externi* sunt adoratio corporis gestibus exhibita, psalmodia, sacrificia, oblationes, & consimiles, quibus ritus sacri constituuntur.
- 53 **Q.** 2. *Quæ media ad internos actûs facillè eliciendos?* *Re.* plurimùm in finem hunc conferet crebra librorum asceticorum lectio. 2. Attenta meditatio eorum, quæ lecta sunt. 3. Sincera æstimatio Majestatis Divinæ, uti & sanctitatis, ac miserationis, & meritorum Christi. 4. Consideratio vitæ B. V. aliorumque sanctorum DEI amicorum, à qua pro illis actibus norma desumitur. Quæ media non modò faciunt, ut Pastor internè bene sit affectus, sed etiam ad externas actiones ad amissim exemplariter instituendas perfacillè moveatur.
- 54 **Q.** 3. *Quid specialiter agendum diebus sabbatis?* *Re.* incumbit Parocho primò dies hos præviè accuratè promulgare, nè fortè negligentia in promulgando sit violationis occasio. 2. Diligenter attendere, nè servili labore apud subditos transigantur. 3. Si necessitas laborem exigat non concedere laborandi licentiam generalem, sed pro hoc casu tantùm, nè vigorem observationis suâ indulgentiâ remitt-

remittat; in correctione tamen ob violationem suavitas potius, quàm asperitas adhibenda, monendo potius, quàm minando.

4. Ubi dubia est necessitas, in indulgendo ad benignitatem magis, quàm rigorem propendere, ut laborans tali die id potius agat ex autoritate legitima, quàm proprio arbitrio.

5. Ut facilius dierum sacrorum observatio procuretur, sæpe pro concione populo inculcare, quàm æquum sit, nè auferratur DEO ullus ex paucorum dierum numero,

nè laborando benedictio Divina pro diebus reliquis impediatur.

6. Studere, nè vel minùs accuratè Divina mysteria talibus diebus obeundo, vel magis distractionibus suis, ludo, convivij &c. quàm exercitijs pietatis in templo, & extra vacando minorem æstimationem observationis pariat.

7. Impedire, quantum fas est, nimias computationes in tabernis, choreas, saltus, tumultus, ebrietates, rixas, nocturnas grassationes &c.

1. *Currus Israël, sit oportet, & auriga ejus.* 2. Reg. 2. v. 12. *Currus*, qui ad coelum vehat subditos, *auriga*, qui exemplo ducat:

Q. 5. Quid specialiter servandum circa templa? R. incumbit primò omni studio, & ardore curare, ut ibi locorum quàm religio-

fissimè colatur DEUS. 2. Impedire inibitoriosam garrulitatem, colloquia, & negotia profana, tumultus, jocos, ac alia indecora, & sacris legibus vetita.

3. Specialiter sub ipsis Divinis in ministris templi, chori, &

sacri-

sacristiæ procurare silentiosam, & composi-
tam modestiam, ut horum pietate populus
reliquus ad pietatem, DEIque venerationem
excitetur. 4. Invigilare, ne extra Divina hi
ipsi habitum irreverentiæ contrahant v. g. co-
operto capite passim per templum obambu-
lando, liberiùs clamitando, profana quædam,
& pro templo minùs necessaria exercendo,
eo ferè modo, quem domi suæ adhibere sol-
lent. 5. Exteriorem cultum seu in vestitu,
seu vultu, seu gestibus præferre, qui in-
tuentes ad venerationem inflammet. 6. Di-
ligere decorem, & munditiam DEI Domûs,
nè videlicet muri, & altaria non tantùm or-
natu sinantur vacua, sed vel maximè pulveribus,
arcaneis, pavementum sordibus iden-
tidem, & sæpe liberentur; præsertim verò cu-
rare, ut sacra vestimenta constanter munda
sint, sarta, & quantum fieri potest, nitida,
atque decora; quod longè ampliùs de Cor-
poralibus, Purificatorijs, & vasis sacris venit
intelligendum. 7. Præter munditiam, & de-
centiam procurare exactum, & constantem
ordinem.

C A P U T III.

De fuga avaritiæ.

56 **Q.** I. In quo pst religionis ex-
empla Pastor subditis prælucri
debeat? R. palàm faciendo se
procul esse ab omni avaritia juxta supre-
mi Pastoris monitum, Luc. 12. v. 15. vi-
dere,

unde magis noscatur, quam si Pastores similibus non adhaerescant; munus obitum fructuum perexiguum fortietur, si immoderatum studium eorum in illis observetur; praesertim si ad illa comparanda lites inconsultè moveant, easque etiam cum egenis minùs paternè foveant. Ego, dicebat Gregorius l. 6. c. 4. *ex domini largitate haec habeo, quòd sic ea, quae ex iustitia sunt, foris exequar, ut, quae sunt amoris, minimè postponam.* Provido de omni plebe viros timentes DEUM, in quibus sit veritas, dixit ad Moysen DEUS, & qui oderunt avaritiam. Exod. 18. v. 21. *ignominia sacerdotis est propriis studere divitiis.* XII. q. 2. c. gloria.

59 Q. 5. An Pastor specialiter obligetur egenis succurrere? R. affirmativè. Quia apud eum faciliùs invenitur superfluum, utpote in viro, qui, ut sibi viveret, à mundo avulsus, nec liberorù, nec prosapiae curis distenditur. Dominium proinde Pastoris ligatum est vinculo dandi egentibus, quidquid superest sustentationi congruae, & gradui, ac statui, in quo quis est, convenienti. Praeterquam quòd sumptibus non parcendum sit, sed procurandum bonum spirituale eorum, quorum Pastori cura commissa est. *Judicium sine misericordia illi, qui non fecit misericordiam.* Jac. 2. v. 13.

60 Q. 6. An satisfaciat obligationi huic stipem erogando in cognatos inopes? R. dubium non esse, quin istos, si verè inopes sunt, praeteris juvare debeat, Discutiendum proinde est

est, an cognati verè inopes sint? an verò duntaxat tales videantur? 2. An aliqui ex subditis sint, qui egestate vel extrema, vel extremæ proxima laborent? ac idè etiam cognatis non ita pressis præferendi sint? 3. Si cognati æquè pauperes sint, eleemosyna non ut cognatis, sed ut pauperibus distribuenda est. Quemadmodum loquitur Trid. Sess. 25. de refor. c. 1. nec ità, ut unius tantùm, non verò aliorum quoque ratio habeatur. *In liberalitate modus adhibendus est rerum, & personarum rerum ut non omnia uni, sed singulis quadam præstentur.* Dist. 86. c. fratrem 9. in ipsa. Est probanda illa etiam liberalitas, ut proximos seminis tui nè despicias, si egere cognoscas; non tamen ut illi ditiores fieri velint ex eo, quod tu posses conferre inopibus, neque enim propterea te Domino dicasti, ut tuos divites facias D. 86. c. est probanda. Nonne & Ethnici hoc faciunt, ut cognatos locupletent.

CAPUT IV.

De Cura Angelicæ Castitatis.

Q. 1. An specialis quoque obligatio incumbat Pastori vitare mala impudicitia exempla? R. Affirmativè; quia peccata talia semper in animarum Pastore conjuncta sunt cum scandalo directo, vel indirecto, quo grex offenditur; præterquam quod ait Mellissius l. 2. de confi. *monstruosa res est gradus summus, & animus infimus, sedes prima, & vitissima.* Quàdo

nimirum Pastor in sordibus talibus se voluntans sensim evadit minus, quàm homo, quem decebat inter homines non minus esse, quàm Angelum. *Cujus vita despicitur addit Greg h. 12. in Evang. restat ut predicatio contemnatur.* Nec est, quòd sibi quis imponat cogitando se sordes has abscondere posse à tot oculis, & ceusoribus; cùm nimium sit difficile venenum habere intra viscera, & illud occulere: sanè prodet se in mille occasionibus etiam in illis, quas vitare non liceat.

62 Q. 2. *Quæ contra hoc vitium remedia?*
 R. Si vitiatus non sit eorum è numero, qui desperantes, semetipsos tradiderunt impudicitiae ad Eph. 4. v. 19. conducet primò sequi illud, quod Deus ad Ezechi. 19. v. 2. loquitur: *Fili hominis, notas fac Jerusalem abominaciones suas;* revelare nimirum sincerè morbum suum spirituali medico. Deinde adhibenda media, ut docet Angelicus, alia ex parte corporis, alia ex parte animi, alia ex parte exteriorum, hoc est personarum, vel rerum.

63 Q. 3. *Quæ remedia ex parte corporis adhibenda?* R. Non refugere, imò quærere, quæ corpori sunt aspera: *honestum enim ei vile est,* ait Seneca Ep. 8. *cui corpus nimis carum est.*

64 Q. 4. *Quæ remedia ex parte animi adhibenda?* R. primò assuescere ad res Divinas meditandas, præsertim 4. novissima. *Momentaneum, quod delectat in hac vita, æternum, quod cruciat in inferno.* Momentaneum quod cruciat abstinendo ab hoc vitio, æternum, quod

quod delectat in cœlo. 2. Meditationi jungenda lectio librorum sacrorum. *Amo scripturarum studia, & carnis vitia non amabis.* S. Hieron. ad Ruff. de viv. form. 3. Lectioni jungenda frequens auxiliij Divini imploratio, *ut scrivi, quoniam aliter non possem esse contentus, nisi Deus det, adij Dominum, & depressatus sum illum, & dixi ex totis precordijs meis* Sap. 8. v. 21. ait Virorum sapientissimus vitio hoc factus stultissimus. 4. Sedulum literarum studium, & accurata oij fugi *omnia si tollas, periêre Cupidinis arcus.* Ovid.

Q. 5. Quod remedium ex parte personarum, & rerum? R. hoc vel maxime tutum esse in cauta, & circumspecta conversatione, de qua sit

65

C A P U T V.

De modo conversandi.

Q. 1. Quotuplex sit conversationis genus? R. id triplex esse; *utile nimirum, periculofum, & noxium.* Primum pastorem oportet quarere, alterum, & tertium studiosè vitare. Pastor omne cum subditis commercium refugiens, gregi quidem suo infestus non est; nec tamen etiam pastor est gregis sui amans: quo fit, ut nec ipse vicissim ametur à grege; quod omnino necessarium est, ut ille ad virtutem ardentè incitetur.

Q. 2. Quomodo Pastoris conversatio utilis sit futura? R. si Pastor in omni conversatione

C

dili-

diligenter curaverit, nè sui observantiam, & reverentiam conversando amittat, quod fieret, si nullis non conventiculis adesset, nullum non ad convivium invitatus accederet, nullis non in circulis fabularetur: hoc enim pacto illud citò sequeretur, ut non plus æstimaretur, quàm de vulgo quilibet: *facile contemnitur clericus, qui saepe vocatus ad prandium, non recusat.* Hieron. ep. 2. ad Nep. de vita cleric. c. 23. Si Clerici assidui sint, & maxime in convivio, ludo, ac joco, enervant gravitatem virilem. Titulus accedendi convivij charitas est, & dilectio ordinata. Fieret id etiam, si coma, vestitus, agendique modus secularitatem potius, quàm gravitatem sacerdotalem redolerent. *Decor corporis non sit affectatus, sed naturalis, simplex, neglectus magis, quàm exquisitus. indutus sit Clericus vestimentis non pretiosis, sed communibus, ut honestati & necessitati nihil desit, nihil accedat vitioris.* Ambr l. 1. off. aut si armorum gestator, vel ludo præsertim chartarum, & alearum deditus (quod utrumque per Canones interdicitur) conspiceretur. Amplius id eveniret, neque absque scandalo, si choreis etiam domesticos inter parietes adesset, cauponas adiret, præterquam in longiore itinere constitutus.

68 Q. 3. *Quæ Pastoris conversatio dicenda sit periculosa?* R. illam esse, quæ habetur cum personis alterius sexûs, intentione quidem non prava, non tamen ejusmodi, quæ ad

tol-

collenda pericula sufficiat. *in medio mulierum
noli commorari*, monet Divinus Spiritus Eccl.

2. v. 12. Si post labores relaxamentum quaritur, hinc quætere omnino tutum non est, necessitas unicus propè titulus videtur conversationem hanc tutam reddendi, servata insuper in illa verborum, & gestuum gravitate, vitæque iis, quæ familiaritatem majorem, affabilitatem, & blandimenta sapiunt. Tamen si personæ forent, quibuscum agitur, vel in speciem, vel re ipsa magis religiosæ. Prodit ex fœmina etiam bona iniquitas, ut ex pura tinea. *De vestimentis procedit tinea, & à muliere iniquitas viri.* Eccli 42. v. 13. minus non rarò damnum accipit vir ex commercio cum viro nequam, quàm ex commercio cum fœmina, etiam bona. Unde ad rem idem sapiens v. 14. *melior est iniquitas viri, quàm mulier benefaciens.* Quàm facile evenit, ut juvandæ, servandæque unius animæ specioso prætextu pereant duæ. *Sic stultus estis, ut, cum spiritu cœperitis, nunc carne consumimini*, verba sunt Apostoli ad Galat. 3. v. 3. *fœminam, quam videris bene conversantem, mente dilige, non corporali frequentia.* D. 32. c. *hospitiolum.* Quòd si ipsa charitas postulet invisere fœminam, invisì potest, sed rarò, nec cum longa mora, loco aliorum oculis exposito, nec unquam absque arbitro, qui visu saltèm adsit. Sic Carolus Borromæus, illustris sanè Pastorum Idea, nè sorori quidem sinè arbitris loqui volebat. *Magna pars peccatorum tola*

litter, si peccatis testis assistat. Seneca ep. 11. Cautela hæc tametsi necessaria non forent ad vitanda pericula, necessaria tamen sunt ad tuendam famam, quæ nulli non pastorum cum primis est necessaria. Oportet autem & illum testimonium habere bonum ab his, qui foris sunt 1. ad Tim. 3. v. 7. Providemus bona non solum coram Deo, sed etiam omnibus hominibus. 2. Col. 18. v. 21. Due res sunt conscientia & fama; conscientia necessaria tibi, fama proximo. Seneca ep. 11.

- 69 Q 4. *Quæ conversatio dicenda est noxia? Hæc illam esse, quæ institueretur cum personis, quæ non periculorum tantum, sed & lapsuum causa sunt. Magis verò illam, quæ domi fieret, inibi personas tales servarum fidelium, aut notarum titulo alendo, & servando. Ancillas juvenes habere in ministerio, & præter vocabulum nuptiarum omnia esse matrimonij, probrum censebat Dalmata Purpuratus D. Hieron. scribens ad Rusticum. Magnes, qui ferrum paulò longius à se remotum penitus non movet, propinquum toto impetu stringit, amplectitur, & ægrè admodum à se divelli patitur. Hinc multis omnino Pontificum, Synodorumque decretis jubentur Clerici procul suis ædibus habere feminas suspectas. De cohab. cler. & mul. c. inhibendum. c. si quisquam. c. clericos. c. à nobis. D. 81. c. si quis. c. oportet. &c.*

- 70 Regulam pro triplici hac conversatione ut Clericis, ita præprimis animarum Pastoribus compendiosè præscribit Trid. Sess. 22. de refor. c. 1.

ubi sic: Nihil est, quod alios magis ad pietatem, & Dei cultum assidue instruat, quam eorum vita, & exemplum, qui se Divino ministerio dedicârunt. Cùm enim à rebus sæculi in altiorẽ sublimi locum conspiciantur, in eos tanquã speculum reliqui oculos conjiciunt, ex iisque sumunt quod imitentur. Quapropter sic decet omnino Clericos, in sortem Domini vocatos, vitam morẽsque suos omnes componere, ut habitu, gestu, incessu, sermone, aliisque omnibus rebus nil nisi grave, moderatum, ac religione plenum præferant; levia etiã delicta, quæ in ipsis maxima essent, effugiant, ut eorum actiones cunctis afferant venerationem. Cùm igitur, quo majore in Ecclesia ornamento hæc sunt, ita etiã diligentius sint observanda, statuit Synodus, ut, quæ aliàs à summis Pontificibus, & à sacris Concilijs de Clericorum vita, honestate, cultu, doctrinãque retinenda, ac simul de lusu, commestationibus, choreis, aleis, lufibus, ac quibuscunque criminibus, nec non secularibus negotijs fugiendis, copiosè, ac salubriter sancita fuerunt, eadem impostèrum eisdem pœnis, vel majoribus arbitrio Ordinarij imponendis, observentur; nec appellatio executionem hæc, quæ ad morum correctionem pertinet, suspendat. Si qua verò ex his in desuetudinem abisse compererint, ea quàm primùm in usum revocari, & ab omnibus accuratè custodiri studeant, non obstantibus consuetudinibus quibuscunque; nè subditorum neglecta emendationis ipsi condignas Deo vindicæ pœnas persolvant.

CAPUT VI.

De modo ægris assistendi.

71 **Q.** 1. *Qua obligatio iuvandi infirmos Parocho incumbat?* R. si magna est respectu sanorum, major longè erit respectu agrè valentium, quia salus eorum in lucta ultima, & agone, in quo de tota æternitate agitur, tunc maximo periculo est exposita.

72 **Q.** 2. *An expectandum Parocho, dum vocetur ad egros?* R. minimè, sed incumbit pastoralis curæ inquirere, quinam è subditis in ægritudinem delapsi sint, ut tempore adiri possint, experientia enim docet, quòd præteritum simplices animarum medicum non advocent, nisi ubi periculum est in apice; quo fit: ut, dum Pastor advocatus accurrit, æger non rarò sensuum, & mentis impos, ac ità ad summè necessariorum usum deprehendatur inhabilis. Pastor bonus ovem quærit, non ab ove quæritur. Si verò citò accedat, non conferet mox omnia Sacramenta, ut molestiam evitet, sed videbit, quæ morbi sit exigentia.

73 **Q.** 3. *An obligationi huic satisfiat ægrum accedendo, & Sacramenta necessaria illi administrando?* R. negativè; sed oportet infirmum Pastorem illis remediis esse instructum, ut periculum medicum, quibus indigentia ægri facile succurri possit: cum sæpe ab opportunis monitis, & auxiliis salus ægrorum æterna dependeat.

Q. 4. Quid agendum Pastori in primo ad agrum accessu? R. sequentia illi esse præstanda. 1. Excitare debet in ipso magnum desiderium procurandi salutem; quod ut finem fortiatur, brevibus, solidis tamen affectibus hoc ipsum à DEO postulet e. g. dicendo: *da misericordissime Deus, ut animam hanc, quam pretioso tuo sanguine redemisti, hoc extremo momento, ex quo pendet tota aeternitas, lucrari possim!* Dein breviter recogitet, quæ praxis cum hoc ægro adhibenda, ut dispositio evadat salutaris. 3. In ipso accessu præferat animum miserentem malorum ægroti; nec unquam exprobet originem agritudinis, velut intemperantiam, aut aliam indulgentiam, & uon domitas animi, corporis que appetitiones. 4. Si deprehendat, morbum esse periculosum, conabitur impedire mundana amicorum colloquia, inanes ploratus, ut æger otium habeat, animum ad pias cogitationes, & salutaria monita convertendi. 5. Faciet, ob oculos poni imaginem crucifixi, aut aliam, quæ DEI memoriam excitet, & ut aqualustrali æger, atque lectus frequenter aspergatur. 6. Si medicus, vel amici nolunt de mortis periculo admonere, præstabit hoc ipsum discretè, & molliter, dicendo v. g. *fumus omnes mortales; nescimus autem diem, neque horam; medicus iudicat, non abesse periculum; non nocet igitur tempestivè disponere domui suæ; imò hoc juvare potest ad corporis, & animæ salutem.*

7. Si æget necdum fecit testamentum, morneat, ut id faciat, nec in isto animæ suæ obliuiscatur, ut tantò liberius curas suas omnes saluti impendat. 8. Si restitutioni obnoxius est, restitutionem suadeat. Si iram, & vindictam fovet, urgeat, ut inimicis, exemplo Christi, integrè ignoscat, & ut veniam postulet ab omnibus, quos quomocunque offendit.

- 75 Q5. *Quid agendum, si observet, agrum mortis nuntiatio angere?* R. in promptu habenda motiva, quibus mortis horror minuat, & ad actus resignationis inducatur. Motiva autem possunt esse sequentia. 1. *Statutum est hominibus semel mori.* ad Hebr. 9. v. 27. quid volo stultè fugere, non habens hinc manentem civitatem! 2. *Deus est supremus Dominus vitæ, & necis titulo creationis, redemptionis, & essentialis Domini.* Cur illi dare recuso, quod suum à me expetit? Addi potest exemplum Job. *Dominus dedit, Dominus abstulit* Job. 1. v. 21. 3. *Ex Augustino c. 21. Med. vita hæc vita misera, vita caduca, vita incerta, laboriosa, vita immunda, vita Domina malorum, plena miserijs &c.* An non prudens est à tot malis liberari? 4. *Ex eodem c. 22. vita, quam preparavit Deus diligentibus se, vita vitalis, vita beata, vita secunda, vita tranquilla, vita pulchra, vita munda, vita casta, vita sancta, vita ignara mortis, nescia tristitia, vita sine dolore &c.* An non Sapiens est istam præ hæc miserabili eligere, & desiderare.

rare? 5. Ex illo Mich. 7. v. 9. *iram Domini portabo; quia peccavi ei.* An non utilissimum est pro totius vite criminibus resignatione amorosa uno momento velle satisfacere? 6. Juxta Joann. 3. v. 16. Sic me DEUS dilexit, ut Filium suum unigenitum daret, ut non perirem, sed habeam vitam æternam. An non gratitudo exigit, ut reciprocè illum diligam, & me, meamque vitam illi tradam? Servient hinc sequentes resignationis actus: *Paratum cor meum, DEUS, paratum cor meum, ut faciam sanctissimam voluntatem tuam. Mibi vivere Christus est, mori luerum.* Phil. 1. v. 21. *Sive vivimus, sive moriamur, Domini sumus.* Rom. 14. v. 8. *Dominus dedit, Dominus abstulit, sit nomen Domini benedictum.* Job. 1. v. 21. *Letatus sum in his, qua dicta sunt mihi, in Domum Domini ibimus.* Psal. 121. v. 1. *Domine IESU Christe, ad amorem, & gloriam tuam suscipio de manu tua paterna omnes, ac singulos hujus morbi dolores, ac molestias, & mortem ipsam, tanquam reliquiam Crucis tue. Salve crux pretiosa, qua traxisti decorem de membris Domini mei IESU Christi; suscipe me discipulum Ejus, qui pependit in te, ut per te me recipiat, qui per te me redemit.* Off. S. Andr. *Christo confixus sum cruci.* ad Gal. 2. v. 20. *Vivo ego, jam non ego, vivit verè in me Christus.* ad Gal. 2. v. 20. *Conjungo, Domine, dolores meos doloribus IESU Christi Domini mei. IESU, MARIA, JOSEPH, amores mei dulcissimi, amores mei! patiar ego, moriar ego amore Vestri; ut sim conformis imaginè Filii DEI pro me crucifixi.*

76 Q. 6. *Quid si ager longioris vite amorem opponat?* R. ostendat Pastor, quomodo DEUS detinaverit terminum vitæ, quando vidit expedire, ut moriamur; quem terminum velle prorogare periculosum est, cum timeri possit, nè vita longior ruina sit animæ, & mors dein obtingat, non ita disposito. Ostendat etiam, quòd, licèt mors evadatur modò, fortè tamen post paululum obruet. Si idèò desideratur vita longior, ut spatium pœnitendi sit longius, declaretur, quomodo fortasse DEUS videat majorem materiam pœnitentiæ per nova peccata accumulandam.

77 Q. 7. *Quomodo ager disponendus ad patientiam?* R. etiam hïc adhibenda esse motiva, qualia sunt. 1. Voluntas DEI sapientissima, & benevolentissima. Quis potest melius consulere, aut melius velle? 2. *Quia viri in infirmitate perficitur* 2. ad Corinth. 12. v. 9. Si aurum sum; per hunc ignem evadam vas in honorem DEI. 3. *Quia anima morbo affecti propinqua est DEO* Greg. Naz. Or. 2. ad Cives. *Infirmus confixus cruci Christi*, ad Galat. 2. v. 20. patiar, & moriar cum illo in cruce. 4. *Infirmitas carnis est quasi purgatorius ignis* juxta Bedam. Quid igitur ad gravius purgatorium me differo? 5. Non fui dignus martyrio pro amore DEI mei; nunc ejus aliquam occasionem habeo. 6. *Internum* toties merui peccatis meis; cur pœnas illius tam parvis doloribus non redimam?

7. Quid

7. Quid hactenus pro amore DEI mei feci , & passus sum ? nunc habeo occasionem. Momentaneum, quod cruciat. 8. Sic oportebat Christum pati &c. Luc. 24. v. 46. non est discipulus super Magistrum Matth. 10. v. 24. Morbus reliquia est Crucis Christi. Salve Crux! 9. Juvabit adducere exempla Sanctorum , B. Virginis, Apostolorum, Martyrum, Confessorum &c.

Q. 8. Quomodo disponendus ager ad exercitium fidei, & spei, fiduciaq; in DEUM, qui actus sunt dispositio ad efficaces actus amoris, & contritionis? R. Si ager in fide vacillet, proponenda sunt breviter primaria argumenta ex controversijs, jubeaturque differre dubia, & credere DEI infinitæ veritati. Dein inducatur ad recitandum attentè Symbolum fidei. Si recitare non possit, juvetur per partes interrogationibus, v. g. credisne in DEUM Creatorem omnium, & Salvatorem nostrum JESUM Christum? &c. itè: credisne idè omnia, quæ Ecclesia credenda proponit, quia DEUS sic revelavit, qui nec falli potest, nec fallere? Pro spe: ponisne spem salutis æternæ in DEI omnipotenti, & fideli misericordia, ac meritis Salvatoris nostri JESU Christi? Ostendatur hîc pro motivo, quomodo nullum peccatum sit, quod ab optimo DEO remitti non possit, exemplo S. Magdalenæ, & aliorum adducto. Quomodo Christus idè in Cruce sit mortuus, in ea brachia stringat in amplexum. Quomodo

do DEUS Pater benignissimus mortem nolite peccatoris, Serviet huc exemplum filij prodigi. Habeantur in promptu actus fidei, & spei, qui inspirentur, e. g. *Credo omnia, quae docuisti, Christe Fili Dei unigenite, qui via es, veritas, & vita. Ad te Domine levavi animam meam, Deus meus, in te confido, non erubescam.* Ps. 24. v. 2. *Magna est super caelos misericordia tua, & usque ad nubes veritas tua.* Ps. 107. *In te Domine speravi, non confundar in aeternum.* Ps. 70. Addi hic potest oratio: *Deus, cui proprium est misereri sepe, & parcere, suscipe deprecationem nostram; ut nos, & omnes famulos tuos, quos delictorum catena constringit, misericordia tua pietatis clementer absolvas.* Eccles.

29 Q. 9. Quomodo eger disponendus sit ad actum amoris erga Deum, & perfectam contritionem? R. declarandam illi esse Divinam infinitam bonitatem. Pro quo servire poterit revocare in memoriam beneficia creationis, redemptionis, praeparationis caelestis gloriae, & tot meliorum concessorum, praecipue vero beneficia particularia baptismi, educationis, liberationis, & praeservationis à peccato &c. Deinde ostendere juvabit, bonitatem Dei omnibonitate creata infinitè esse majorem, ac ideo super omnes creaturas diligibilem. Actus amoris esse possunt. *Amo te, quantum a te habeo, quantum possunt, quantum vis, quantum donas, quantum dignus es. Amo te in omnibus, pro omnibus. Amo te Seraphicè, Mariannè, vellem etiam Theandricè, Amo te omnibus*

viri-

viribus meis, si possem secundam totam amabilitatem tuam. Amo te toto me, vellem etiam, si possem, amare te toto te. Desidero ardentissime, ut ab omnibus, in omnibus, super omnia, magis, ac magis sine fine ameris, & glorificeris in aeternum; quia vis, quia dignus es. Da Domine, quod vis, ut amem te perfecte in vita, in aeternitate.

Q. 10. Quid agendum, si ager vix amplius loqui possit? R. juvandum esse interrogationibus. e. g. credisne omnia, quae Deus summa veritas per Ecclesiam credenda proponit? fiduciamne tuam omnem in Deo? Eju tuo defixisti fidelissimo in promissis suis, & omnipotenti auxiliatore? amasne Deum super omnia propter infinitam ejus bonitatem? dolensne ex animo te Deum toties offendisse, quem summo amore amare deberes? Nonne te Deo totum tradis, qui tibi se totum dedit? Nonne aliter, & omnino exemplariorem vitam institueres, si convalesceres?

Q. 11. Quomodo ager disponendus ad poenitentiae Sacramentum? R. si tempus patitur efficiat Pastor, ut huic actus fidei, spei, charitatis, & contritionis praemittat. Dein hortetur, ut quidquid conscientiam gravat, exacte manifestet, ac demum absolutione data convenientem, & viribus proportionatam poenitentiam injungat. Si vero periculum urgeat, signum doloris rescire conetur, aut videte; & si adhuc tantum loqui potest, peccatum aliquod manifestari postulet, & poenitentiam levem, etiam actum internum: DEUS propitius esto mihi peccatori.

catori, Luc. 18. v. 13. imponat. Si sensuum impos sit, signo doloris animadverso *absolutè* absolvat; hoc verò deficiente, absolvat *sub conditione*, quæ faciet, nè Sacramentum frustrationi exponatur. Inclamet autem, & quantum mora patitur, etiam post, actus aliquos è suprâ recensitis, præsertim contritionis. Plura vide infrâ de administrando Sacramento pœnitentiæ.

82 Q. 12. *Qua remedia adhibebit Pastor, si agrum obstinatum deprehendat?* R. conabitur rescire, unde hæc obstinatio ortum ducat? si ex hæsitatione in fide, adhibendum est medium Q. 8. adductum. Si ex desperatione, servient media Q. sequente assignanda. Si ex horrore confessionis, ostendatur, an expediat confundi nunc coram homine uno sub strictissimo sigillo? an coram toto mundo in extremo iudicij die? Proponantur pœnitentium exempla; declaretur, quomodo impœnitentia finalis gravissimum sit peccatum ex omnibus contra Spiritum Sanctum, hoc est contra DEI bonitatem. Serviet huc illud Apostoli ad Rom. 2. v. 4. *An divitias bonitatis DEI, & patientiæ, & longanimitatis contemnis? ignoras, quoniam benignitas Dei ad pœnitentiam te adducit? secundum autem duritiam tuam, & impœnitens cor thesaurizas tibi iram in die ire, & revelationis justi iudicij Dei.*

83 Q. 13. *Quid agendum, si ager ad desperationem inclinet?* R. proponenda est illi infinita

DEI

DEI misericordia, qui non vult mortem impij, sed magis ut convertatur impius à via sua, & vivat. Ezech. 33. v. 11. cuius sanguis emundat nos ab omni peccato. 1. Joan. 1. v. 7. qui non venit vocare justos, sed peccatores. Marc. 2. v. 17. qui est propitiatio pro peccatis nostris. 1. Joan. 2. v. 2. qui Pastor est ovem perditam quarens, suisque humeris reportans. Luc. 15. v. 5. qui omnes vult salvos fieri. 1. Tim. 2. v. 4. si confiteamur peccata nostra fidelis est, & justus, ut remittat nobis omnia peccata nostra, emundet nos ab omni iniquitate. Joan. 1. v. 9. Quæ ut magis penetrentur, ponatur ob oculos Imago Christi pro peccatore crucifixi. Si opponatur ab ægro, peccata sua esse nimis multa, nimisque gravia, ostendatur, quomodo major sit DEI misericordia, utpote infinita, quàm mundi totius malitia. Si peccata, ait Basilius in regulis brev. q. 13. magnitudine, & numero possunt desiniri, miserationes autem DEI neque magnitudine, neque numero possunt circumscribi, sinè dubio non est, cur desperatio adhibenda sit, sed cognoscenda misericordia DEI, & commissa peccata detestanda. Juvabit hic adducere exempla magnorum peccatorum, qui tamen pœnitendo veniam sunt consecuti, ut David adulteri, & homicidæ, Magdalenæ peccatricis publicæ, Matthæi, & Zachæi injusti, Petri abnegatoris Christi, Thomæ increduli, Latronis in Cruce, Pauli Ecclesiæ persecutoris, Theophili dæmoni se devotentis &c.

84 Q. 14. *Quid circa Viaticum sit observandum?* R. inducendus æger, ut illud sumat tempestivè propter casus inopinatos, nec curet, si æger non sit jejunus. 2. Faciat, ut sumatur cum magna reverentia, sic, ut æger, si flexis genibus suscipere nequit, saltèm non nihil se erigat. Eliciantur actus fidei, spei, & charitatis. Pro quo motiva esse possunt: quòd adveniat Sponsus, Ductor ad cælum; Bonus Pastor ovem errantem in humeros suscepturus, Protector, & Defensor, DEUS munificentissimus &c. Præterea eliciantur actus oblationis, petitionis &c. addantur actus adorationis, v. g. cum S. Thoma; *adoro te devotè latens DEITAS, quæ sub his figuris verè latitas; tibi se cor meum totum subjicit: quia te contemplanis totum desitit.* Vel cum S. Aug. *Ave principium nostræ creationis! Ave principium nostræ reparationis! Ave Sacrificium nostræ reconciliationis! Ave Antidotum nostræ curationis! Ave Viaticum nostræ peregrinationis! Ave Refugium nostræ tribulationis! Ave Præmium nostræ expectationis!* Suscepto Viatico exerceatur præter affectus reliquos in actibus gratiarum actionis.

85 Q. 15. *Quid circa Extremam Unctionem observandum?* R. 1. Conetur in ægro excitare magnam hujus Sacramenti æstimationem, ostentis ejusdem emolumentis, videlicet: quòd ex opere operato augeat in anima gratiam sanctificantem, minuâtque peccatorum

rem reliqua
 dinationes,
 etiam moral
 nitatem
 gratis, &
 cum devotio
 æger, ut h
 fessum ab
 de Cariti, ve
 niti passio
 ut DEO grat
 Dein horret
 duciam de
 lilius DEUS p
 de intia de ho
 Q. 16. An
 de nate savi
 v. l. q. negat
 inveni, cum
 franca exig
 rius motu
 contentis
 xat præbe
 quores ex al
 Si Pastor infir
 filij male va
 salvet etiam
 Q. 17. Quo
 vni? R. con
 è circumstant
 pmi non poi

rum reliquias, habitus nimirum malos, inclinationes, ac pœnam, tollat per accidens etiam mortale; quòd aliquando conferat sanitatem corporalem; quòd causet auxilia gratiæ, ac veros actus virtutum. 2. Ut cum devotione majori suscipiatur, hortetur ægrum, ut sub unctiōe eliciat dolorem de sensuum abusu, singulósque abluat sanguine Christi, vel offerat illos sanctissimæ Trinitati passione Christi emundandos; item ut DEO gratias agat pro hoc Sacramento. Dein hortetur ægrum ad concipiendam fiduciam de sanitate recipienda, si animæ illius DEUS proficuum viderit. Reliqua vide infrà de hoc ipso Sacramento.

Q. 16. An sufficiat semel ægrum adeundo de necessariis ad bene moriendum illi prospicere? R. negativè; sed oportet, si morbus continetur, eundem pijs alloquijs, & si circumstantiæ exigunt, Sacramentis iteratis ad securiùs moriendum disponere. Bonus pastor contentus non est, ovi ægræ semel duntaxat præbere pharmacum; sed toties iterat, quoties ex allata ope sperat emolumentum. Si Pastor insimul Pater est, paterno affectu filijs malè valentibus non tantùm prospicit, sed fovet etiam tenerè.

Q. 17. Quid agendum, postquam æger exspiravit? R. commendanda est anima detuncti circumstantibus, dicendo, eum meliùs juvari non posse, quàm Sacræ Confessionis,

54. *Oblig. Parochi II. Pascere oves Exem.*

Communione, & Sacrificij Missæ fructu illi applicato. Moneat eosdem de cura habenda suæ salutis, ad quam necessaria vitæ innocentia. Ostendat, quomodo nihil nobis solatio futurum in, & post mortem, præter conscientiam bonam, & opera multa meritoria, quòdque illud à sanis agendum sit, quod se in morte egisse optabunt. Dein funus tempestivè mandari tumulo faciet, quod juris consuetudo pro munere hoc assignat, expetet, misericordix, si paupertas adsit, non oblitus.

